

Vilka är khawarij?

Innehåll

- Khawarijs uppkomst
- Profetens förutsägelse om khawarij och hans kritik av dem
- Khawarijs grupper
- Khawarij under 'Ali ibn Abi Talibs tid
- Khawarijs samling i Nahrawan
- Khawarijs blodspillan av muslimer
- Slaget vid Nahrawan

Vissa lärda säger att ordet **khawarij** omfattar alla som gör uppror mot den imam som gemenskapen har enats om, oavsett om upproret skedde under sahabas tid, deras efterföljare eller i vilken tid som helst. Men majoriteten av lärda definierar khawarij som **de som gjorde uppror mot imam 'Ali och inte accepterade skiljedomen (al-tahkim)**.

Khawarij räknas som **den första religiöst-politiska gruppen** som stod emot den styrande makten och valde en blodig väg. De är den **äldsta islamiska sekten**. Med tiden splittrades de i många grupper och fick flera namn, såsom:

- khawarij
- al-haruriyya
- al-shurat

- al-bughat
- al-shakkakiyya
- al-mukaffira
- al-mariqa
- al-muhakkima
- al-nawasib
- ahl al-Nahrawan

Khawarijs uppkomst

De flesta lärda säger att khawarij är den grupp som gjorde uppror mot **Amir al-Mu'minin 'Ali ibn Abi Talib** och inte accepterade skiljedomen. Det var detta uppror som gjorde att de fick namnet *khawarij* (de som lämnar/avviker).

Men det finns andra uppfattningar:

Att khawarij uppstod under Profetens ﷺ tid

Enligt denna uppfattning var **Dhu al-Khuwaysira** den första av khawarij. Han protesterade mot Profetens fördelning av guld som 'Ali hade skickat från Jemen och sade:

"O Allahs Sändebud, frukta Allah!"

Profeten ﷺ svarade:

"Ve dig! Är inte jag den som mest av alla på jorden fruktar Allah?"

När Khalid ibn al-Walid hörde detta ville han döda mannen, men Profeten ﷺ stoppade honom och sade:

"Nej, kanske ber han."

Khalid sade: **"Hur många är det inte som ber med tungan det som inte finns i hjärtat."**

Profeten ﷺ sade: **"Jag har inte blivit beordrad att öppna människors hjärtan eller skära upp deras magar."**

Sedan sade Profeten ﷺ om honom:

"Från denne mans ätt kommer ett folk som reciterar Allahs bok vackert,

men den går inte längre än deras strupar. De lämnar religionen som en pil lämnar bytet.”

Att khawarij uppstod under Othman ibn ‘Affans tid

Enligt denna uppfattning var de som gjorde uppror mot Othman — de som samlades från Egypten, Kufa och Basra, belägrade hans hus och dödade honom medan han läste Koranen — de första khawarij.

Den starkaste uppfattningen

Den mest accepterade uppfattningen är att khawarij är **de som inte accepterade skiljedomen och gjorde uppror mot muslimernas kalif ‘Ali ibn Abi Talib**. De samlades sedan och bildade en egen grupp i **Nahrawan**, där ‘Ali stred mot dem.

Profeten förutsade khawarij och kritiserade dem

Det finns många hadither där Profeten ﷺ nämnde khawarij, förutsade deras framträdande och kritiserade dem. Profeten ﷺ klargjorde att de är en **avvikande och upprorisk grupp**, och i vissa berättelser sade han:

”Om jag möter dem, kommer jag sannerligen att döda dem som folket av Thamud dödades.”

Anas ibn Malik och Abu Sa‘id al-Khudri berättar att Profeten ﷺ sade:

”Det kommer att bli splittring och oenighet i min umma. Ett folk som talar vackert men handlar illa. De reciterar Koranen men den går inte längre än deras strupar. De lämnar religionen som en pil lämnar bytet. De återvänder inte förrän pilen återvänder till bågskytten. De är de värsta av skapelsen och av alla varelser. Lycklig är den som dödar dem eller blir dödad av dem. De kallar till Allahs bok men har inget med den att göra. Den som strider mot dem står Allah närmare än de.”

De sade: ”O Allahs Sändebud, vad är deras kännetecken?” Han sade: **”Rakade huvuden.”**

I en annan version sade han:

”Deras kännetecken är rakning och att raka av håret helt. När ni ser dem, döda dem.”

Khawarijs grupper

al-Baghdadi nämner att khawarij delades upp i **tjugo grupper**. De hade särskilda trosuppfattningar, bland annat:

- De erkände **Abu Bakr och Omar** som imamer.
- De **förklarade 'Ali och Othman som otrogna**.
- De förklarade alla som accepterade skiljedomen som otrogna.
- De ansåg att **den som begår en stor synd är otrogen**.
- al-Azariqa gick så långt att de kallade alla muslimer som inte följde dem för **avgudadyrkare**.
- De ansåg att kalifatet **inte ska begränsas till en viss stam**, utan att varje rättfärdig muslim kan vara kalif.
- De ansåg att det är **obligatoriskt att göra uppror** mot orättfärdiga och tyranniska ledare.

Trots att de delade samma grundläggande tro hade de små interna skillnader. Med tiden uppstod många grupper som tillskrevs olika ledare bland khawarij. Bland de mest kända grupperna finns:

- al-Azariqa
- al-Sufriyya
- al-Najdat
- al-Maymuniyya
- al-Bayhasiyya
- al-Tha'aliba
- al-Akhansiyya
- al-'Ajarida
- al-Ibadiyya

Alla dessa grupper har dött ut **utom ibadiyya**, som finns kvar än idag. Det sägs att de utgör **70 % av Omans befolkning**, och de finns även i vissa områden i Tunisien och Algeriet. Trots detta förnekar dagens ibadiyya **all koppling** till khawarij.

Khawarij under 'Ali ibn Abi Talibs tid

När Abu Musa al-Ash'ari och 'Amr ibn al-'As kom överens om villkoren för skiljedomen efter **slaget vid Siffin**, läste al-Ash'ath ibn Qays upp dokumentet för 'Alis armé.

Då trädde en man fram som hette **Orwa ibn Jarir** från Banu Tamim och sade:

”Dömer ni människor i Allahs religion?”

En grupp följde hans ord och ansåg att det inte var rätt att acceptera skiljedom mellan Amir al-Mu’minin och Mu‘awiya, som enligt dem skulle bekämpas eftersom han gjort uppror mot kalifen.

Denna grupp bestod av **koranrecitatörer och fromma män**, som bad mycket om natten och utförde många frivilliga handlingar. De blev omkring **tolv tusen män**. De flesta av dem kom från en by som kallades **Harura’**.

‘Ali ibn Abi Talib gick till dem för att diskutera och försöka få dem att återvända till sanningen. Men de ansåg att han hade begått tre fel:

- att han stoppade striden mot Mu‘awiya,
- att han accepterade skiljedom mellan människor i Allahs sak,
- att han gav upp titeln ”Amir al-Mu’minin” i dokumentet.

En diskussion ägde rum mellan ‘Ali och dem, där han citerade Koranen och Profetens handlingar vid **Hudaybiyya-fördraget**, men de vägrade att ändra sin ståndpunkt.

‘Ali försökte en andra gång och skickade **‘Abd Allah ibn ‘Abbas** till dem. Han diskuterade med dem i tre dagar, och **fyra tusen** av dem övertygades och återvände. Men resten stod fast vid sin hållning och gick så långt att de **förbannade och förklarade ‘Ali som otrogen**.

Khawarijs samling i Nahrawan

Khawarij fortsatte att skapa oordning i Kufa. En dag när ‘Ali må Allah vara nöjd med honom höll en predikan i moskén reste sig en man och sade:

”Ingen dom tillhör någon annan än Allah.”

‘Ali svarade:

”Allahu akbar! Ett sant ord som avses med falskhet. Ni har hos oss tre rättigheter så länge ni följer oss: Vi hindrar er inte från Allahs moskéer där ni nämner Hans namn, vi hindrar er inte från krigsbytet så länge era händer är med våra händer, och vi strider inte mot er förrän ni börjar (strida) mot oss. I er finns Allahs beslut.”

Efter att de lämnat moskén samlades de i huset hos **‘Abd Allah ibn Wahb al-Rasibi**, och de diskuterade nödvändigheten av att lämna Kufa och välja

en plats där de kunde samlas för att "verkställa Allahs dom".

Först valde de **al-Mada'in**, men de kom överens om att dess befästningar var för starka och att de inte skulle kunna stanna där. Därefter valde de **Nahrawan**, en plats mellan **Hulwan och Bagdad**. Khawarij från både Kufa och Basra begav sig dit samtidigt och samlades där.

När skiljedomen inte ledde till något resultat sägs det att 'Ali må Allah vara nöjd med honom ville bege sig för att strida mot Mu'awiya. Han skrev till khawarij i Nahrawan och bad dem ansluta sig till hans armé. Men de vägrade och sade till honom:

"Du blev inte arg för Allahs skull, utan du blev arg för din egen skull. Om du vittnar mot dig själv att du är otrogen och börjar om med omvändelse, då ska vi se vad som är mellan oss och dig. Annars har vi brutit med dig helt, för Allah älskar inte förrädarna."

Khawarijs blodspillan av muslimer

Khawarij stannade i Nahrawan utan att agera, tills de fick veta att 'Ali ibn Abi Talib hade lämnat Kufa. De ville utnyttja tillfället för att ta sig in i staden.

På vägen tillbaka stötte de på den ädle följeslagaren **al-Khabbab ibn al-Aratt**, och de dödade honom, hans gravida hustru och tre kvinnor från stammen Tayy. De slaktade al-Khabbab som man slaktar ett får och skar upp magen på hans gravida hustru. De började sedan att döda muslimer och spred skräck bland folket.

Några av dem sade till sina egna:

"Ve er! Det var inte för detta vi lämnade 'Ali."

'Ali skickade bud till dem och krävde att de skulle lämna ut mördarna så att rättvis vedergällning kunde utföras. Men de vägrade och blev ännu mer trotsiga och arroganta.

Då marscherade Amir al-Mu'minin mot dem med sin armé i månaden **Muharram år 38 e.H.** Han slog läger på den västra sidan av Nahrawan-floden, medan khawarij befann sig på den östra sidan.

Trots deras handlingar och trots att armén var redo att strida, skickade 'Ali budbärare till dem för att uppmana dem till omvändelse och att återvända till muslimernas led. Han skickade **al-Bara' ibn 'Azib**, som fortsatte att kalla

dem i tre dagar och sände bud efter bud. Men de dödade budbärarna och korsade floden.

Slaget vid Nahrawan

Amir al-Mu'minin ordnade sin armé:

- På höger flank satte han **Hijr ibn 'Adi**.
- På vänster flank **Ma'qil ibn Qays** och **Shabath ibn Rib'i**.
- Över infanteriet satte han **Abu Qatada al-Ansari**.
- Över kavalleriet **Abu Ayyub al-Ansari**.
- Över Medinas folk, som var 700 man, satte han **Qays ibn Sa'd ibn Obada**.

'Ali befallde Abu Ayyub att höja en **amnesti-flagga** för khawarij och sade:

"Den som kommer till denna flagga är trygg. Den som återvänder till Kufa eller al-Mada'in är trygg. Vi har ingen sak med er förutom dem som dödade våra bröder."

Khawarij var omkring **fyra tusen** den dagen. De flesta lämnade, och endast **tusen män** stannade kvar med **'Abd Allah ibn Wahb al-Rasibi**.

'Ali ställde upp armén den **9:e Safar år 38 e.H.** Han befallde dem att inte börja striden.

Men khawarij kom fram och ropade:

"Ingen dom tillhör någon annan än Allah! Framåt, framåt mot paradiset!"

Striden bröt ut och varade inte länge. Alla khawarij dödades. Från 'Alis armé stupade endast **två män**, och enligt en annan uppgift **tolv män**.

Källor

- al-Tabari: *Tarikh al-Rusul wa-l-Muluk*
- Ibn al-Athir: *al-Kamil fi al-Tarikh*
- Ibn Kathir: *al-Bidaya wa-n-Nihaya*
- Ibn Hajar al-'Asqalani: *Fath al-Bari*
- al-Baladhuri: *Ansab al-Ashraf*
- Qissat al-Islam: *al-Khawarij*
- Qissat al-Islam: *al-Tahkim bayna 'Ali wa-Mu'awiya ma' Allah vara nöjd med honom*